

Težave z medvedi

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Čebele pogosto pestijo številne tegobe: bolezni, različni zajedavci, posledice zastrupitev s pesticidi in tudi plenilci. Eden izmed teh je tudi rjavi medved, ki zadnje čase čebelarjem povzroča velike težave. Ta zver ponoči napada čebelnjake, in če le ima možnost, panj odnese s stojišča, ga razbije ter poje zalego in med. Ker se v tem primeru večina čebel razleti, ima čebelar dvojno škodo – uničen čebelji panj in izgubljeno čebeljo družino.

Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije v naših gozdovih zdaj živi približno 500 medvedov (marec 2015). Lanski letni odstrel je bil 89 medvedov, povprečje zadnjih let pa je približno 100. Škode, ki jo povzročijo medvedi, država ne povrne, približno tretjina vse škode, ki jo povzročijo te zveri, pa je v čebelarstvu.

Na območjih, na katerih se zadržujejo medvedi, moramo čebelarji v duhu dobrega gospodarja varovati svoje čebelnjake. *Pravilnik o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Ur. l. RS, št. 74/2005)* v svoji prilogi kot zaščito pred rjavim medvedom predpisuje ograjevanje z električno ograjo s 5–7 žicami ali z okrepljenim farmskim pletivom. Prav tako imamo čebelarji čebelnjake na območjih z medvedom dodatno zaščitene s posebnimi drogovi za preprečitev izvleka panjev ali z dvignjenim nivojem čebeljih panjev.

Težava pri izvajanju tega pravilnika je predvsem v tem, da na stojiščih po gozdovih in v bolj oddaljenih krajih ni zagotovljen stalen dotok električne energije, s tem pa je oteženo tudi napajanje električnih pastirjev. Menjava akumulatorjev, ki jih uporabljamo za ta namen, je v vseh letnih časih zelo zamudna in nam povzroča precej stroškov. Pozimi, ko se akumulatorji veliko hitreje praznijo, nam dostop do njih občasno onemogočajo tudi zasnežene ceste. Pravilnik velja tudi za tiste čebelarje, ki čebele na tovornjakih selijo iz kraja v kraj. Ti si ograjo, pastirja ali kaj drugega težko privoščijo, saj ves čas menjavajo stojišča, tako da bi bilo takšno varovanje tako rekoč nikoli končana in izjemno draga investicija.

Da bi v prihodnje preprečili oziroma zmanjšali škodo, ki jo povzročajo medvedi, je ČZS Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano že pred leti predlagala, da bi vsakoletni Javni razpis za sofi-

Škoda po medvedu v Vremah marca 2015

Foto: Jani Ateššek

nanciranje nakupa električnih mrež in pašnih aparatov za preprečevanje škode, ki jo lahko povzročijo velike zveri, dopolnili z možnostjo sofinanciranja nakupa dodatne opreme, kot sta npr. solarni modul in senzorsko zvočno-svetlobno alarmiranje.

Solarni modul

Nadgradnja baterijskih in akumulatorskih pašnih aparatov s solarnim modulom z močjo od 20–50 W zagotovi neovirano delovanje tudi, če so vremenske razmere nekaj zaporednih dni slabše in če ti stojijo na senčnih lokacijah ob robu gozda, kjer solarna elektrarna deluje s slabšimi zmogljivostmi. Uporaba ciklične baterije, ki je razvita posebej za poltrakcijsko uporabo in je s svojo konstrukcijo in večjo debelino plošč (do 3 mm) primerna za napajanje sistemov, pri katerih se pojavljajo globoki cikli praznjenja, bi zagotovila neovirano delovanje tudi pri več kot 300 ciklih s 75-odstotno izpraznjenostjo.

Senzorsko zvočno-svetlobno alarmiranje

Zaradi vse večje in vse pogostejše škode, ki jo povzroča medved, bi bilo smiselno na čebelnjake in prevozne enote za prevoz čebel, ki pripeljejo čebele na pašo na območje medveda, opremiti tudi z zvočno-svetlobno alarmno napravo, ki bi odganjala medveda. Gre za napravo, izdelano iz predelanega reflektorja z dodatnima LED-reflektorjema z močjo 3 W in s PVC-sireno, z napajanjem 12 V. Do finančne podpore pri sofinanciranju nakupa bi bile upravičene tako fizične kot pravne osebe, ki čebele pripeljejo na pašo na območje medveda.

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Ker v zadnjih nekaj letih ni bilo nobenega javnega razpisa za sofinanciranje nakupa električnih mrež in pasnih aparatov za preprečevanje škode, ki jo lahko povzročijo velike zveri, smo čebelarji pri zaščiti pred medvedmi

prepuščeni naši lastni iznajdljivosti. Če ima kdo kako inovativno idejo, kako medvedu onemogočiti dostop do čebelnjaka poleg teh, ki jih objavljamo v nadaljevanju, naj to sporoči na e-naslov: vlado.augustin@czs.si. ■

Zaščita čebelnjaka pred medvedom

Branko Obranovič, brankoob@siol.net

Čeprav je medved gozdna žival, ga pogosto srečamo tudi na obronkih gozdov. Rad zaide tudi v kako vas, v kateri lahko povzroči velikansko škodo. Na kočevsko-ribniškem območju vsako leto povzroči veliko škodo tudi čebelarjem. Tudi našemu čebelarstvu Ma-Ja iz Kočevja je kosmatinec že dvakrat povzročil škodo. Iz sporočil ČZS sem zaznal, da so medvedje šape opazili že na čebeljih pasiščih na slovenskem Krasu, zato bi tamkajšnjim čebelarjem rad pomagal vsaj z nasveti. Sam sem namreč na poseben način zavaroval svoj čebelnjak in do zdaj se je izkazal kot učinkovit.

Medved nas je prvič obiskal junija 2004. Sam do tedaj niti nisem vedel, da bi medved kdaj komu v moji bližini opustošil čebelnjak ali v njem povzročil škodo. Ker je bilo to prvič, sem škodo dobil povrnjeno, hkrati pa sem moral čebelnjak ograditi z električnim pastirjem, katerega ograja je bila v obliki mreže. To varovanje je tedaj, torej v poletnih mesecih, zadoščalo. Nakup pastirja je tedaj sofinancirala država.

Februarja 2010 je bilo na Kočevskem veliko snega in v okolici čebelnjaka je bila snežna odeja debela več kot 70 cm. Zaradi tega nikakor nisem mogel priti do čebelnjaka, da bi odmetal sneg z žic, ki so bile pod napetostjo. S tem se je zmanjšala moč napetosti. medvedu pozimi po navadi spijo. Toda tokrat ga je iz spanca najverjetneje predramila lakota in kosmatinec se je odločil najesti. Ta isti medved (po izmerjenih stopinjah je tehtal približno 90–100 kg) je že vso jesen

hodil po vaseh in iskal hrano. Na stojišču je v nekaj dneh razmetal mojih šest nakladnih panjev s čebeljami družinami. Škoda je bila ocenjena na 1200 EUR.

Škoda, ki jo je pozimi leta 2010 povzročil medved.

Tedaj mi ni preostalo drugega, kot da s sorodnikom izdelava načrt, kako se obvarovati pred medvedjimi šapami. Ker je po poklicu elektronik, je izdelal trojno varovanje čebelnjaka. Na čebelnjak smo pritrtili tri senzorje, ki zajemajo območje čebelnjaka. Tisti hip, ko se nekdo približa čebelnjaku ali mreži pastirja, se vključijo žaromet, radio in sirena. Če to ne zadostuje, je kot četrto varovalo še močan električni pastir z 10.000 V in 6 džuli moči. Od tedaj (leta 2010) v bližini nismo opazili medveda. Material za to napravo me je stal približno 80 EUR. Z medvedom bomo pač vedno živeli, saj ga narava potrebuje. Mi smo pa tudi del te narave. Naj medu, pa ne za medveda. ■

Škoda, ki jo je junija 2004 povzročil medved.

Varovalni sistem pred medvedom